

PAPER DETAILS

TITLE: Bir Ölçek Gelistirme Çalışması: Hemşirelikte Geçis Soku Ölçeği

AUTHORS: Merve TARHAN,Aytolan YILDIRIM

PAGES: 7-14

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1369957>

Araştırma makalesi / Research article • DOI: 10.48071/sbuhemsirelik.818123

Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği¹ **A Scale Development Study: Nursing Transition Shock Scale**

Merve Tarhan² , Aytolan Yıldırım³

Yazarların ORCID numaraları / ORCID IDs of the authors:

M.T. 0000-0002-9841-4708; A.Y. 0000-0002-0475-6695

¹Bu çalışma, 24-26 Ekim 2019 tarihleri arasında Palandöken II. Uluslararası Hemşirelik Eğitimi Kongresi'nde sözel olarak sunulmuştur.

²Bu çalışma, Merve Tarhan'ın "Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Hazır Oluşluk Algılarının Güçlendirilmesinde Simülasyon Stratejisinin Etkisi" başlıklı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

³İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

³İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Sorumlu yazar / Corresponding author: Merve Tarhan,
E-posta: mmervetarhan@gmail.com

Geliş tarihi / Date of receipt: 29.10.2020

Kabul tarihi / Date of acceptance: 20.02.2021

Atıf / Citation: Tarhan, M., ve Yıldırım, A. (2021). Bir ölçek geliştirme çalışması: Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği. *SBÜ Hemşirelik Dergisi*, 3(1), 7-14. doi: 10.48071/sbuhemsirelik.818123

ÖZ

Giriş: Yeni mezun hemşirelerin öğrenci rolünden hemşire rolüne geçişi, zorlu bir süreçtir. Mesleki yaşamın ilk yılı, uyum süreci olarak kabul edilmekte ve yeni mezunların işte ya da meslekte kalma kararını etkilemektedir.

Amaç: Bu araştırma, yeni mezun hemşirelerin geçiş şoku düzeylerini belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı geliştirmek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Metodolojik nitelikteki bu araştırma, Ocak-Eylül 2018 tarihleri arasında İstanbul'da özel bir üniversite hastanesinde çalışan 287 yeni mezun hemşire ile gerçekleştirildi. Ölçeğin madde havuzu, literatür tarama yoluyla 56 madde olarak oluşturuldu ve yedi uzmanın görüşüne sunuldu. Kapsam geçerliğinin ardından 46 maddeden oluşan taslak ölçek, veri toplama aracı olarak kullanıldı. Veriler madde analizi, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçekte 23 madde ve dört alt boyut olduğu belirlendi. Doğrulayıcı faktör analizinde, beş madde daha ölçekten çıkarıldı. Son olarak 18 madde ve dört alt boyuttan oluşan model ile uyum iyiliği istatistikleri kabul edilebilir düzeyde bulundu. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının alt boyutlarda 0,80-0,89 arasında değiştiği ve tüm ölçek için 0,92 olduğu saptandı.

Sonuç: Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği'nin yeni mezun hemşirelerin geçiş şoku düzeylerinin belirlenmesinde kullanılmak üzere geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; hemşirenin rolü; mesleki rol; mesleki yeterlilik.

ABSTRACT

Introduction: The transition of new graduate nurses from the student role to the nurse role is challenging. The first year of professional life is accepted as the profession's adaptation process and affects new graduates' decision to stay in a job or profession.

Aim: The study was carried out to develop a valid and reliable measurement tool for determining new graduate nurses' transition shock levels.

Method: The methodological study was conducted with 287 new graduate nurses who worked in a private university hospital in Istanbul between January and September 2018. The item pool of scale was created as 56 items through the literature review and presented to seven specialists' evaluation. The draft scale, which consisted of 46 items after content validation, was used as a data collection tool. Data were analysed using item analysis, exploratory and confirmatory analysis, and Cronbach's alpha internal consistency coefficient.

Results: The scale consisted of 23 items and four sub-dimensions due to the explanatory factor analysis. In the confirmatory factor analysis, five more items were removed from the scale. Finally, the goodness of fit indices for the model consisting of 18 items and four sub-dimensions were found at acceptable levels. Cronbach's alpha coefficient varied between 0.80-0.89 in the sub-dimensions and was 0.92 for the scale.

Conclusion: The analyses revealed that the Nursing Transition Shock Scale was a valid and reliable measurement tool for determining new graduate nurses' transition shock levels.

Keywords: Nurse's role; nursing; professional competence; professional role.

Giriş

Hemşireliğin küresel sorunları arasında ilk sıralarda, hemşire insan gücü yetersizliği yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü, yeni mezun hemşirelerin 2030 yılına kadar ortalama %8 oranında artırılmasını ve sağlık bakım sistemlerinde istihdam edilme ve elde tutulma kapasitelerinin yükseltilmesini önermektedir (World Health Organization [WHO], 2020). Bu bağlamda yeni mezunlar, sağlık bakım sistemlerinin değerli insan gücü kaynağı olarak kabul edilmektedir (Labrague ve De Los Santos, 2020).

Öğrenim süresinin sonuna gelen hemşirelik öğrencisi, yasal ve mesleki gereklilikleri tamamlayarak yeni mezun adını almaktadır. Böylelikle, iyi bildiği ve tanıdığı öğrenci rolünden ve eğitim sisteminden ayrılarak, daha az bildiği ve tanıdığı hemşire rolüne ve sağlık bakım sistemine geçiş yapmaktadır (Kim ve Yeo, 2019). Bu nedenle mesleki yaşamın ilk yılı, yeni mezun hemşireler için bir uyum dönemi olarak kabul edilmekte ve işte ya da meslekte kalma kararlarını etkileyen belirleyici bir faktör olmaktadır (Parker, Giles, Lantry ve McMillan, 2014; Labrague ve De Los Santos, 2020). İstihdamın ilk yılında, yeni mezun hemşirelerin işten ayrılma oranları Amerika Birleşik Devletleri, Güney Kore ve Japonya'da sırasıyla %17, %25 ve %41 olarak bildirilmektedir (Blegen, Spector, Lynn, Barnsteiner ve Ulrich, 2017; Ikematsu, Egawa ve Endo, 2019; Lee, 2019). Çin'de yapılan bir araştırma bu oranın %74,4'e kadar yükselebileceğini göstermektedir (Zhang, Wu, Fang, Zhang ve Wong, 2017). Başka bir araştırma İsveç'te her üç yeni mezundan birinin meslekten ayrılma niyetinin güçlü olduğunu rapor ederken (Rudman, Gustavsson ve Hultell, 2014), Türkiye'de yapılan bir araştırmada yeni mezunların %54,7'sinin meslekten ayrılma niyetinde olduğu belirtilmektedir (Taştan, Ünver ve Hatipoğlu, 2013). Bu nedenle küresel hemşire insan gücü yetersizliği göz önüne alındığında; yeni mezun hemşirelerin mesleki yaşamındaki ilk yılının, yönetici hemşirelerin üzerinde önemle durmaları gereken özellikli bir dönem olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yeni mezun hemşireler, yeni şeyler öğrenmenin ve yeni deneyimler kazanmanın vermiş olduğu heves ve heyecanı içinde sağlık bakım sistemine giriş yapmaktadır (Labrague ve De Los Santos, 2020). Ancak hemşire yetersizliği ve aşırı yükü ile karakterize olan sağlık bakım sisteminde karmaşık ihtiyaçları olan bireylerin bakım sürecini yönetmeye çalışmak, deneyimli meslektaşlara, mentörlere ya da rehberlere ihtiyaç duyulan anda ulaşamamak, performans kaygısı yaşamak ve zaman zaman meslektaşları tarafından zorbalığa maruz kalmak yeni mezunlar için mesleki yaşama geçiş sürecini zorlaştırmaktadır (Hussein, Everett, Ramjan, Hu ve Salamanson, 2017). İlgili literatürde yeni mezun hemşirelerin meslektaşları, yönetici hemşireler ve hekimlerle iletişim kurma, acil bakım gereksinimlerine yanıt verme, mesleğe ve birim kültürüne uyum sağlama, iş yükü ve zaman yönetimi, bakım gereksinimlerini öncelik sırasına koyabilme, çatışma ve stres yönetimi, liderlik, karmaşık mesleki karar ve uygulamalar bakımından eksik ya da yetersiz olduğunu göstermektedir (Theisen ve Sandau, 2013; Parker ve ark., 2014; Lea ve Cruickshank, 2015; Ortiz, 2016; Sönmez ve Yıldırım, 2016; Ikematsu ve ark., 2019). Bu nedenle yeni mezun hemşirelerde mesleki yaşama geçiş sürecinin başlangıcındaki olumlu duyguların yerini stres, kaygı, hayal kırıklığı ve yetersizlik hissi gibi

olumsuz duygular almaktadır ve bu durum gerçeklik şoku olarak bilinmektedir (Sönmez ve Yıldırım, 2016; Labrague ve De Los Santos, 2020).

Gerçeklik şoku, ilk olarak 1970'lerde Kramer tarafından yeni mezunun tanımadığı ve bilmediği yeni görev, yetki ve sorumluluklarla karşılaştığında fiziksel, duygusal ve sosyal açılardan verdiği yanıtlar olarak tanımlanmaktadır (Kramer, 1974). Benner 1980'lerde acemi hemşirelerin sınırlı bir deneyime sahip olduklarını ve mesleki yaşama başarılı geçiş için deneyimli hemşirelerin desteğine ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir (Benner, 1982). Daha güncel bir yaklaşım olan Geçiş Şoku Modeli ise yeni mezunların mesleki ve kişisel yaşamlarında değişen bilgi düzeyi, ilişkiler, rol ve sorumluluklara yönelik geliştirdikleri fiziksel, duygusal, sosyogelişimsel ve entelektüel bir uyum süreci olarak mesleki yaşamın ilk 3-4 ayı olarak açıklamaktadır (Duchscher, 2009). Yeni mezun hemşireler, gerçeklik ya da geçiş şokunu farklı yoğunlukta deneyimlemektedir (Taştan ve ark., 2013; Parker ve ark., 2014; Al-Awaisi, Cooke ve Prymachuk, 2015; Sönmez ve Yıldırım, 2016). Bu durumun hemşirelik eğitiminde öğretilen teorik bilgilerin, sağlık bakım sisteminde uygulanmaması ve hemşirelik eğitimi ile sağlık bakım sistemi arasındaki uyumsuzlukların bulunmasından kaynaklandığı belirtilmektedir (Al-Awaisi ve ark., 2015). Geçiş sürecindeki olumsuz deneyimlerin iş gücü devir hızını ve işten ayrılma niyetini artırdığına (Cheng, Tsai, Chang ve Liou, 2014; Zhang ve ark., 2017), bakımın kalite ve güvenliğini tehdit ettiğine (Boamah, Read ve Laschinger, 2017), işten ve meslekten memnuniyeti azalttığına (Cheng, Liou, Tsai ve Chang, 2015; Kenny, Reeve ve Hall, 2016), fiziksel ve ruhsal sağlığı olumsuz yönde etkilediğine dair (Laschinger ve ark., 2019) araştırmalar bulunmaktadır.

Yeni mezunların geçiş sürecindeki olumsuz deneyimlerinin göz ardı edilemez bireysel ve örgütsel etkilerine rağmen, geçiş şoku düzeyini belirlemeye yönelik herhangi bir ölçme aracına rastlanmadığı, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Bu araştırma yeni mezun hemşirelerin geçiş şoku düzeylerinin belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği geçerli bir ölçüm aracı mı?
2. Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği güvenilir bir ölçüm aracı mı?

Yöntem

Araştırmanın Tasarımı

Araştırma, metodolojik nitelikte tasarlandı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma İstanbul Avrupa Yakası'nda bulunan özel bir üniversite hastanesinde Ocak-Eylül 2018 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Literatürde yeni mezun hemşireler, mesleki deneyim süresi bir

yılın (Cheng ve ark., 2015; Clipper ve Cherry, 2015; Boamah ve Laschinger 2016; Kenny ve ark., 2016) ya da 2-3 yılın (Zaman-zadeh, Roshangar, Fathi-Azar, Valizadeh ve Kirkwood, 2014; Boamah ve ark., 2017) altında olan lisans mezunu hemşireler olarak tanımlanmaktadır. Bu bilgiden hareketle araştırmanın evrenini belirtilen hastanede çalışan ve mesleki deneyim süresi 1-12 ay arasında olan lisans mezunu 347 hemşire oluşturdu.

Metodolojik tasarımı araştırılarda örneklem büyüklüğünün ölçekte yer alan madde sayısının 5-10 katı olması ya da en az 300 örnekleme ulaşılması gerektiği önerilmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyükoztürk, 2012; Tabachnick ve Fidell, 2015; DeVellis, 2017). Bu çalışmada ilgili literatür doğrultusunda 300 örnekleme ulaşılması hedeflendi. Örnekleme araştırmaya katılmayı kabul eden ve anket formunu eksiksiz dolduran 307 hemşire dahil edildi. Geri dönüş oranı %88,4 olarak belirlendi.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği kullanıldı. Kişisel Bilgi Formu'nda yeni mezunların yaş, cinsiyet, mezun olduğu üniversite, mesleki deneyim süresi ve çalıştıkları birimi sorgulayan beş soruya yer verildi (Cheng ve ark., 2015; Clipper ve Cherry, 2015; Boamah ve ark., 2017).

Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği ölçek geliştirme aşamaları dahilinde veri toplama sürecine hazır hale getirildi.

a) Literatür tarama ve madde havuzunun oluşturulması:

Araştırmada madde havuzu, literatür taramaları sonucu oluşturuldu. Öncelikli olarak yeni mezun hemşirelerin mesleki yaşama geçiş sürecinin ilk 3-4 ayını kapsayan Geçiş Şoku Modeli dikkate alındı (Duchscher, 2009). Sonraki aşamada yeni mezun hemşirelerin mesleki yaşama geçiş sürecindeki deneyimlerini konu alan nitel ve nicel araştırmalar incelendi (Zamanzadeh ve ark., 2014; Cheng ve ark., 2015; Clipper ve Cherry, 2015; Boamah ve Laschinger, 2016; Kenny ve ark., 2016; Ortiz, 2016; Sönmez ve Yıldırım, 2016; Boamah ve ark., 2017; Walker, Costa, Foster ve de Bruin, 2017). Elde edilen bilgiler ışığında 56 maddenin içinde olduğu bir madde havuzu oluşturuldu. Literatürde maddelerin dil kuralları çerçevesinde hazırlanması, ilgili kavramı yansıtmaması, sade ve anlaşılır olması, tek yargı ya da düşüncüyü aktarması ve geniş zaman kullanılarak yazılması gerektiği belirtilmektedir (Karakoç ve Dönmez, 2014). Bu doğrultuda maddeler, dilbilgisi kuralları çerçevesinde belirtilen özellikler dikkate alınarak tasarlandı. Yaygın olarak kullanılan kolay bir yöntem olması nedeniyle Likert tipinin (Karakoç ve Dönmez, 2014), ölçek için en uygun puanlama sistemi olduğuna karar verildi. Madde yanıtları; “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinden “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine doğru beşli Likert tipinde oluşturuldu ve her madde 1-5 arasında puanlandırıldı. Ölçekte olumsuz anlam içeren ters maddelere yer verilmedi.

b) Kapsam geçerliğinin sağlanması: Ölçekteki maddelerin kapsam geçerlik oranı ve ölçeğin kapsam geçerlik indeksi Davis Tekniği ile değerlendirildi. Davis tekniğinde uzmanlar her maddenin uygunluğunu “1 = uygun değil”, “2 = ciddi olarak gözden geçirilmeli”, “3 = hafifçe gözden geçirilmeli” ve “4 = uygun” şeklinde derecelendirmektedir. Bu teknikte bir maddenin uygunluğunu, “3 (hafifçe gözden geçirilmeli)” ve “4 (uygun)” olarak derecelendiren uzman sayısının, toplam uzman sayısı-

na bölünmesiyle o “maddeye ilişkin kapsam geçerlik oranı” elde edilmektedir. Kapsam geçerlik indeksi ise tüm maddelerin kapsam geçerlik oranının, madde sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Kapsam geçerlik oranı ve kapsam geçerlik indeksinin > 0,80 olması önerilmektedir (Karakoç ve Dönmez, 2014). Araştırmada ölçeğin madde havuzu hemşirelikte yönetim, hemşirelikte eğitim, hemşirelik esasları ile ölçme ve değerlendirme alanlarından yedi uzmanın görüşü ve önerisine sunuldu. Bu değerlendirme sonrası dört maddenin kapsam geçerlik oranı 0,75 olması ve dört maddenin diğer maddelerle benzer anlam taşıması nedeniyle toplam sekiz madde ölçekten çıkarıldı. Kapsam geçerlik oranı; kalan 46 maddenin sadece altısında 0,87 olarak belirlenirken, geriye kalan maddelerde 1 olarak bulundu. Bu doğrultuda ölçeğin *kapsam geçerlik indeksi* 0,98 olarak hesaplandı. Uzmanlar arasında ise sınıf içi korelasyon katsayısının 0,89 olduğu belirlendi.

c) Ön çalışma: Uzman görüşlerinin ardından ölçeğin, veri toplama süreci için hazırlanması ve hedef kitleyi temsil eden küçük bir örneklem grubuna uygulanarak ön çalışmanın gerçekleştirilmesi gerekmektedir (DeVellis, 2017; Aslan, 2018). Araştırmada ölçek, uzman görüşleri doğrultusunda 46 madde olarak yapılandırıldı. İlgili örnekleme ulaşılmasının zor olması nedeniyle mesleki deneyim süresi bir yılın altında ve 2016 yılı mezunu olan 20 yeni mezun hemşire ile ön uygulama gerçekleştirildi. Ön uygulamaya alınan bu grup hemşireler, örneklem dışında tutuldu. Madde havuzu, açıklık ve anlaşılabilirlik yönündeki geri bildirimler doğrultusunda düzenlenerek uygulamaya hazır hale getirildi.

Ölçek ve alt boyut puanları, toplam puanın madde sayısına bölünmesi sonucu elde edilen aritmetik ortalama olarak değerlendirilmektedir. Aritmetik ortalama 1 ile 5 arasında değişmekte ve beşe doğru yaklaştığında geçiş şoku düzeyinin yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan etik onay (Tarih: 25.10.2017, Karar No:431) ve üniversite hastanesinden yazılı izin alındı. Geçiş Şoku Modeli yazarı Dr. Judy Boychuk Duchscher'dan elektronik posta yoluyla yazılı izin alındı. Yeni mezunlara araştırma konusu ve veri toplama aracı hakkında bilgilendirme yapıldı ve yazılı onamları alındı.

Verilerin Toplanması

Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü ile iş birliği yapılarak kurum içindeki yeni mezunlar belirlendi. Yeni mezunlara gündüz ve gece mesailerinin değişim saatlerinde ulaşıldı. Mesainin başlangıcında olan yeni mezunlara araştırma hakkında açıklama yapıldıktan sonra anket formları verildi ve uygun oldukları bir zaman diliminde doldurmaları istendi. Mesainin sonunda olan yeni mezunlardan ise doldurdıkları anket formları araştırmacı tarafından teslim alındı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri, IBM SPSS Version 22.0 (Armonk, NY: IBM Corp.) ve AMOS 25.0 paket programları kullanılarak değerlendirildi.

Geçerlik, ölçme aracının ölçmeyi istediği bir özelliği tam ve doğru biçimde ölçme derecesi ile ilgilenmektedir. Geçerlik türlerinden biri olan yapı geçerliliğinin değerlendirilmesi amacıyla birçok yöntem kullanılmakla birlikte en sık kullanılan yöntem olan faktör analizi, açıklayıcı ve doğrulayıcı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Çokluk ve ark., 2012). Ölçülmesi istenen özelliği oluşturan alt boyutların tanımlanmasında açıklayıcı faktör analizi, açığa kavuşturulan yapının doğrulanmasında doğrulayıcı faktör analizinden yararlanılmaktadır (Çokluk ve ark., 2012; Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada açıklayıcı faktör analizi için Temel Bileşenler Analizi ve Varimax dik döndürme yöntemi kullanıldı. Doğrulayıcı faktör analizinin değerlendirilmesi amacıyla ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı (χ^2/sd), normalleştirilmiş uyum indeksi (Normed Fit Index [NFI]), normalleştirilmemiş uyum indeksi (Non-Normed Fit Index-NNFI), fazlalık uyum indeksi (Incremental Fit Index [IFI]), karşılaştırmalı uyum indeksi (Comparative Fit Index [CFI]), yakınsama hatalarının kareleri ortalamalarının karekökü (Root Mean Square Error of Approximation [RMSEA]), uyum iyiliği indeksi (Goodness of Fit Index [GFI]), düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (Adjusted Goodness of Fit Index [AGFI]), artıkların kareleri ortalamasının karekökü (Root Mean Square Residual [RMR]) ve standartlaştırılmış artıkların kareleri ortalamasının karekökü (Standardized Root Mean Square Residual [SRMR]) değerleri dikkate alındı.

Ölçme aracının tutarlılık ve kararlılık derecesi olan güvenilirlik ise genel olarak zamana göre değişmezlik, bağımsız gözlemciler arası uyum ve iç tutarlılık olmak üzere üç ölçüt ile değerlendirilmektedir (DeVellis, 2017; Aslan, 2018). Araştırmada ölçüm sonuçlarının gözleme dayalı elde edilmemesi ve örnekleme ulaşmanın güç olması nedeniyle geçerliğe yönelik olarak sadece iç tutarlılık ölçütü değerlendirildi. Araştırmada ölçeğin iç tutarlılığının değerlendirilmesi için madde-toplam puan korelasyon katsayısı ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kullanıldı. Aynı zamanda iç tutarlılık, yarıya bölme yöntemi ile değerlendirildi. Yarıya bölme yönteminde, ölçek maddeleri belirli bir kurala göre ikiye bölünmekte ve iki yarı arasındaki korelasyon katsayısı incelenmektedir (Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018; Tavşancıl, 2018). Araştırmada ölçekteki maddeler tek ve çift numaralı maddeler olarak iki gruba ayrıldı. İki grup arasındaki korelasyon katsayısı Spearman korelasyon analizi ile incelendi. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular

Katılımcıların Özellikleri

Yeni mezunların yaş ortalamasının $23,10 \pm 1,19$, %90,2'sinin kadın ve %63,5'inin 23 yaş ve altı grupta olduğu belirlendi. Yeni mezun hemşireler ağırlıklı olarak (%73,5) Marmara Bölgesi'ndeki üniversitelerden mezun olduğunu bildirdi. Örneklemin %45'inin yatan hasta servisinde, %35,2'sinin yoğun bakım ünitelerinde ve %19,8'inin diğer birimlerde çalıştığı saptandı. Mesleki deneyim süresi ortancasının yedi ay olduğu ve yarısından fazlasının (%53,4) mesleki deneyim süresi yedi ay ve altında bulundu.

Geçerlik: Veri Setinin Faktör Analizine Uygunluğunun İncelenmesi

Veri setinin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesinde uç

değerler, çoklu bağlantı ve tekliklik sorunu, çok değişkenli ve tek değişkenli normal dağılım özellikleri ve örneklem büyüklüğü yeterliliğinin incelenmesi gerekmektedir (Çokluk ve ark., 2012; Bektaş, 2017). Ölçek geliştirme çalışmalarında uç değerlerin veri setinden uzaklaştırılmasıyla, daha güvenilir sonuçlar elde edildiği belirtilmektedir (Bektaş, 2017). Araştırmada Mahalanobis uzaklıkları sonucunda örneklem büyüklüğü 307 olan veri setinden 20 uç değer çıkarıldı ve 287 örneklem büyüklüğü ile analiz sürecine devam edildi ($p < 0,01$).

Korelasyon ve kısmi korelasyon matrisinin incelenmesi ile tekliklik ve çoklu bağlantı sorunu belirlenmektedir. Maddeler arası korelasyon katsayısının; korelasyon matrisinde 0,30 ile 0,80 arasında olması beklenirken, kısmi korelasyon matrisinde ise çok zayıf olması gerekmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015; Bektaş, 2017). Korelasyon ve kısmi korelasyon matrisinin görsel incelemesinde, korelasyon katsayısının $> 0,80$ olması nedeniyle dört madde analizden çıkarıldı (25, 26, 38 ve 43. maddeler). Kalan 42 maddenin korelasyon katsayılarının 0,59 - 0,78 arasında değiştiği ve kısmi korelasyon katsayılarının $< 0,20$ olduğu belirlendi.

Çok değişkenli normal dağılım, Bartlett küresellik testi ile değerlendirilmekte ve anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmektedir. Tek değişkenli normal dağılım ise maddelerin çarpıklık ve basıklık katsayıları ile değerlendirilmekte ve $|2|$ sınırı olarak kabul edilmektedir (Çokluk ve ark., 2012; Bektaş, 2017; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada Bartlett küresellik testinden elde edilen ki-kare değerinin $p < 0,001$ düzeyinde anlamlı olduğu belirlendi. Basıklık katsayısı $> |2|$ olan bir madde ise analizden çıkarıldı (16. madde).

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem ölçüm değeri tüm maddelerin, örneklem yeterlilik indeksi her maddenin ayrı ayrı örneklem büyüklüğü yeterliliğini göstermektedir. KMO örneklem ölçüm değerinin en düşük 0,60 olması gerekmekte iken 0,90 üzerinde olması mükemmel örneklem büyüklüğü olarak yorumlanmaktadır (Çokluk ve ark., 2012; Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018). Örneklem yeterlilik indeksinin ise en az $> 0,50$ olması beklenmektedir (Bektaş, 2017). Araştırmada KMO örneklem ölçüm değeri 0,93 olarak bulunurken, maddelerin örneklem yeterlilik indekslerinin 0,88-0,98 arasında değiştiği belirlendi. Bu süreç sonunda 287 olan örneklem büyüklüğünün yeterli düzeyde olduğu sonucuna varıldı.

Ölçek taslağının Tukey toplanabilirlik testinin $p < 0,001$ düzeyinde anlamlı olduğu bulundu. Bu nedenle ölçeğin toplanarak bir ölçek toplam puanı elde edilmesi için uygun olduğu belirlendi (Tabachnick ve Fidell, 2015).

Güvenirlik: Madde Toplam-Puan Korelasyon Analizi

Ölçekte kalan 41 maddenin madde-toplam puan korelasyon katsayılarının 0,44-0,73 arasında değiştiği belirlendi. Tüm maddelerin madde-toplam puan korelasyon katsayısının $> 0,40$ olması nedeniyle bu aşamada ölçekten madde çıkarılmadı.

Geçerlik: Uygun Faktör Sayısının Belirlenmesi

Ölçekteki 41 madde ile oluşturulan faktör modelinde, öz değeri 1 ve üzerinde olan 8 faktör bulunduğu ve açıklanan varyans oranının %70,95 olduğu belirlendi. İlk faktörün (öz değeri 16,46) varyansın %40,16'sını, ikinci faktörün ise (öz değeri 3,64) ise

Tablo 1: Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği'nin Varyans Açıklama Tablosu

Faktör	Başlangıç Öz Değerleri			Toplam Faktör Yükleri (Döndürülmüş)		
	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli %	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli %
1	16,47	40,17	40,17	16,47	40,17	40,17
2	3,65	8,89	49,06	3,65	8,89	49,06
3	2,11	5,15	54,21	2,11	5,15	54,21
4	1,88	4,58	58,79	1,88	4,58	58,79
5	1,72	4,20	63,00	1,72	4,20	63,00
6	1,19	2,91	65,91	1,19	2,91	65,91
7	1,04	2,54	68,45	1,04	2,54	68,48
8	1,03	2,51	70,95	1,03	2,51	70,95

%8,89'unu açıkladığı belirlendi (Tablo 1). Bileşenler matrisinde tüm maddelerin birinci faktördeki yük değerlerinin daha yüksek olduğu ve 0,45-0,77 arasında değiştiği saptandı. Birinci ve ikinci öz değer arasındaki farkın yaklaşık 4,5 kat olması nedeniyle ölçeğin tek boyutlu olabileceği düşünülerek doğrulayıcı faktör analizi ile test edildi. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde, modelin hata indekslerinin yeterince düşük ve uyum indekslerinin yeterince yüksek olmadığı görüldüğünden, döndürülmüş faktör analizi sonuçlarının kullanılmasının daha uygun olduğuna karar verildi.

Uygun faktör sayısının belirlenmesinde farklı yaklaşımlar göz önünde bulundurulmaktadır. Varyans yüzdesi kriterine göre açıklanan varyans oranının %40 ile %60 arasındaki düzeye geldiği nokta, Kaiser kriterine göre bir ve birden büyük özdeğer sayısı uygun faktör sayısı olarak nitelendirilmektedir (Çokluk ve ark., 2012; Bektaş, 2017; DeVellis, 2017; Kartal ve Bardakçı, 2018). Başka bir yaklaşım olan yamaç testi grafiğinde, yatay eksen faktör numarasını ve dikey eksen özdeğerleri göstermekte ve eğrinin yatay eğimli düz bir çizgi şeklini almaya başladığı nokta, uygun faktör sayısını işaret etmektedir (Çokluk ve ark., 2012; DeVellis, 2017; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada uygun faktör sayısının Kaiser kriterine göre sekiz, yamaç testi grafiğine göre üç ve varyans yüzdesi kriterine göre beş olduğunun saptanması üzerine uygun faktör sayısının dört olmasına karar verildi.

Geçerlik: Açıklayıcı Faktör Analizi

Temel bileşenler analizi sonucunda; 18 madde (1, 2, 6-9, 12, 14, 17, 21, 22, 33, 34, 40-42, 44 ve 46. maddeler) binişik olması nedeniyle analizden çıkarıldı. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda son hali 23 madde olan ölçeğin, ortak yük değerlerinin 0,46-0,79 ve faktör yük değerlerinin 0,56-0,78 arasında değiştiği, açıklanan varyans yüzdesinin ise %58,79'dan %65,04'e yükseldiği saptandı.

Döndürülmüş faktör yük değerlerinin, birinci faktörde 0,59-0,76; ikinci faktörde 0,54-0,82; üçüncü faktörde 0,61-0,82 ve dördüncü faktörde 0,62-0,84 arasında değiştiği belirlendi. Ölçekteki 23 maddenin ortak yük değerleri, döndürülmemiş ve döndürülmüş faktör yük değerleri Tablo 2'de sunuldu.

Geçerlik: Doğrulayıcı Faktör Analizi

Doğrulayıcı faktör analizi sürecinde üç model geliştirildi. Mo-

del 1'de 23 maddenin dört faktör olarak ele alındığı yapı, Model 2'de modifikasyon önerileri doğrultusunda beş maddenin elendiği yapı ve Model 3'te 11 ile 13, 18 ile 20. maddeler ve 30 ile 31. maddeler arasında ortak hata varyansının atandığı yapı gösterilmektedir (Şekil 1). Geliştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi modelleri ile χ^2/sd , RMSEA, RMR ve SRMR değerlerinde düşme eğilimi, GFI, AGFI, CFI, IFI, NFI ve NNFI değerlerinde yükselme eğilimi olduğu belirlendi. Uyum indeksleri incelendiğinde, χ^2/sd değerinin 2,02; RMSEA değerinin 0,06; SRMR değerinin 0,049; RMR değerinin 0,06; CFI değerinin 0,95; IFI değerinin 0,95; NNFI değerinin 0,94; NFI değerinin 0,91; GFI değerinin 0,90; AGFI değerinin 0,87 olduğu görüldü (Tablo 3). Birinci faktör Kişilerarası İlişkilerde Yetersizlik Algısı; ikinci faktör Mesleki Karar ve Uygulamalarda Yetersizlik Algısı; üçüncü faktör Sosyal Yaşamda Yetersizlik Algısı; dördüncü faktör Rol ve Sorumluluklarda Yetersizlik Algısı olarak adlandırıldı.

Güvenirlilik: İç Tutarlılık

Ölçeğin ilk yarısından elde edilen puan ortalaması $2,48 \pm 0,70$ ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,83 iken, ikinci yarısında-

Tablo 2: Açıklayıcı Faktör Analizi Sonucunda Maddelerin Ortak ve Faktör Yük Değerleri

	Ortak Yük Değeri	Faktör Yük Değeri	Döndürülmüş Faktör Yük Değerleri			
			Faktör I	Faktör II	Faktör III	Faktör IV
HGŞÖ18	0,63	0,59	0,76			
HGŞÖ11	0,62	0,63	0,75			
HGŞÖ10	0,66	0,68	0,74			
HGŞÖ13	0,66	0,59	0,69			
HGŞÖ19	0,69	0,77	0,68			
HGŞÖ20	0,63	0,72	0,67			
HGŞÖ15	0,63	0,75	0,64			
HGŞÖ23	0,52	0,68	0,59			
HGŞÖ29	0,78	0,73		0,82		
HGŞÖ28	0,68	0,62		0,78		
HGŞÖ27	0,67	0,70		0,71		
HGŞÖ45	0,62	0,70		0,69		
HGŞÖ32	0,65	0,78		0,60		
HGŞÖ31	0,61	0,74		0,58		
HGŞÖ30	0,51	0,69		0,54		
HGŞÖ35	0,79	0,65			0,82	
HGŞÖ39	0,71	0,60			0,80	
HGŞÖ37	0,68	0,59			0,74	
HGŞÖ24	0,46	0,46			0,64	
HGŞÖ36	0,56	0,61			0,61	
HGŞÖ3	0,79	0,56				0,84
HGŞÖ4	0,72	0,67				0,72
HGŞÖ5	0,56	0,58				0,62
Öz Değerler			10,17	2,14	1,49	1,17
Açıklanan Varyans %			44,20	9,30	6,46	5,08
Birikimli Varyans %			44,20	53,50	59,96	65,04

HGŞÖ: Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği

Tablo 3: Uyum İyiliği İndeksleri

Modeller	χ^2/sd	RMSEA	GFI	AGFI	CFI	IFI	NFI	NNFI	RMR	SRMR
Model 1	3,17	0,08	0,80	0,76	0,87	0,88	0,83	0,86	0,07	0,06
Model 2	2,15	0,06	0,90	0,86	0,94	0,94	0,90	0,93	0,06	0,05
Model 3	2,02	0,06	0,90	0,87	0,95	0,95	0,91	0,94	0,06	0,04

χ^2/sd : Ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı

RMSEA: Yakınsama hatalarının kareleri ortalamalarının karekökü; GFI: Uyum iyiliği indeksi; AGFI: Düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi; CFI: Karşılaştırmalı uyum indeksi; IFI: Fazlalık uyum indeksi; NFI: Normalleştirilmiş uyum indeksi; NNFI: Normalleştirilmemiş uyum indeksi; RMR: Artıkların kareleri ortalamasının kökü; SRMR: Standartlaştırılmış artıkların kareleri ortalamasının karekökü

ki puan ortalamasının $2,51 \pm 0,78$ ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının 0,85 olduğu belirlendi. Elde edilen puan ortalamaları arasından pozitif yönlü, güçlü ve çok ileri düzeyde anlamlı derecede ilişki olduğu bulundu ($r = 0,88$; $p < 0,001$).

Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının tüm ölçek için 0,92 olduğu ve alt boyutlarda 0,80-0,88 arasında değiştiği saptandı. Ölçek maddelerinin ana boyutlara göre dağılımı ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları Tablo 4'te sunuldu.

Tablo 4: Ölçek Maddelerinin Dağılımı ve İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek ve Alt Boyutları	Maddeler	Madde Sayısı	Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı
Kişilerarası İlişkilerde Yetersizlik Algısı	11-4, 13-5, 15-6, 18-7, 19-8, 20-9, 23-10	7	0,88
Mesleki Karar ve Uygulamalarda Yetersizlik Algısı	28-12, 30-13, 31-14, 32-15	4	0,84
Sosyal Yaşamda Yetersizlik Algısı	24-11, 35-16, 36-17, 39-18	4	0,80
Rol ve Sorumluluklarda Yetersizlik Algısı	3-1, 4-2, 5-3	3	0,80
Toplam Ölçek		18	0,92

Tartışma

Yeni mezun hemşirelerin geçiş şoku düzeylerini belirlemeyi amaçlayan Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeğinin geçerlik ve güvenirliğine ilişkin elde edilen bulgular, ölçek geliştirme sürecine ilişkin literatür doğrultusunda değerlendirilmektedir.

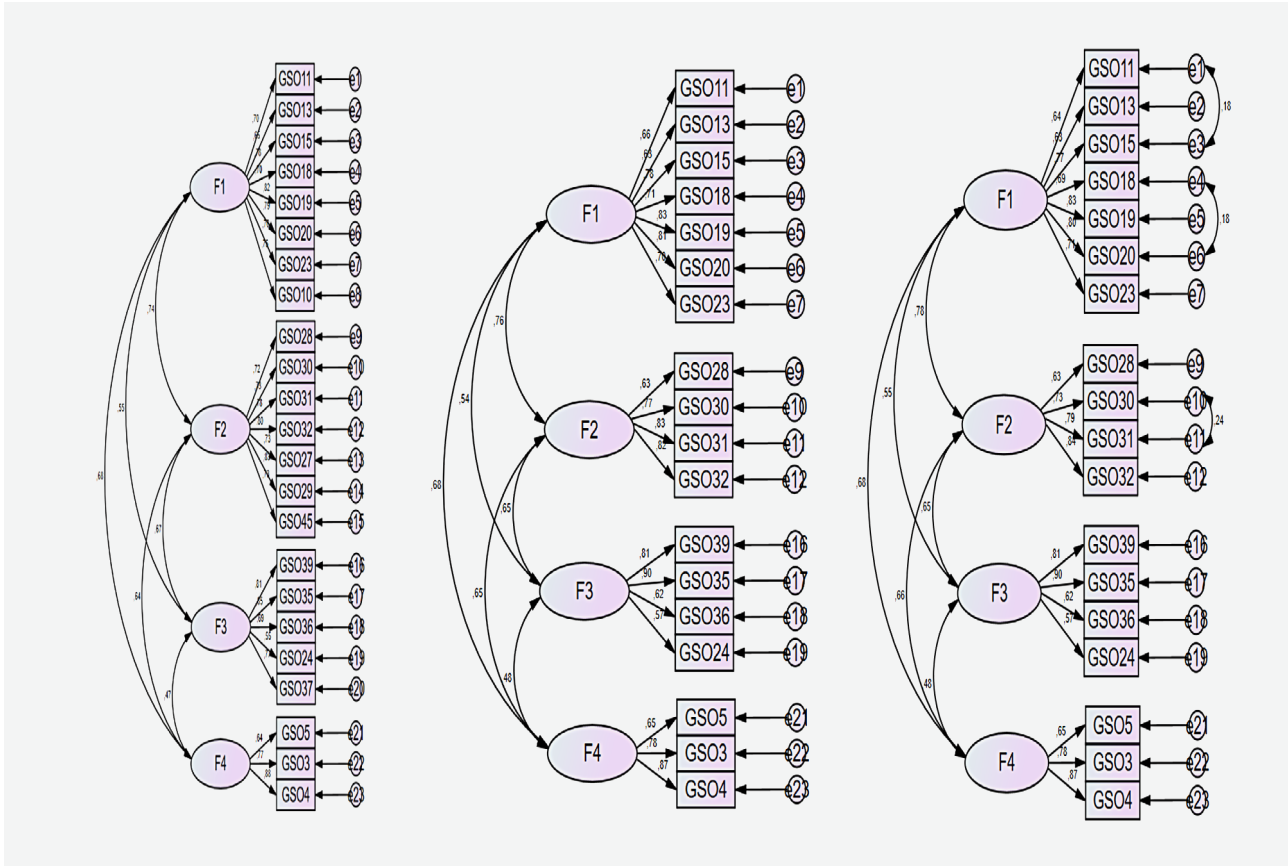
Kapsam geçerliği, ölçeği oluşturan her maddenin ve bütünüün ölçülmek istenen özelliği temsil etme derecesi olarak tanımlanmakta ve uzman görüşleri bağlamında değerlendirilmektedir (Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018; Tavşancıl, 2018). Literatürde uzman seçimi ile ilgili kabul gören kriterler olmamakla birlikte çalışma alanı, deneyim süresi ve eğitim düzeyinin göz önünde bulundurulması ve uzman sayısının beş ya da üzerinde olması önerilmektedir (Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada ölçekteki maddelerin uygunluğunun uzman görüşleri bağlamında değerlendirilmesinde Davis tekniği kullanıldı. Ölçekteki maddelerin kapsam geçerlilik oranının en az 0,87 olması, kapsam geçerlik indeksinin 0,98 hesaplanması ve sınıf

içi korelasyon katsayısının 0,89 bulunması nedeniyle uzmanlar arasında görüş birliğinin bulunduğu ve kapsam geçerliğinin sağlandığı düşünülmektedir.

Madde-toplam puan korelasyon katsayısı, ölçekteki her bir maddenin varyansı ile toplam ölçek puan varyansı arasındaki ilişkinin derecesini göstermekte, pozitif yönlü ve $> 0,30$ olması önerilmektedir (Tavşancıl, 2018). Bu araştırmada 41 maddenin madde-toplam puan korelasyon katsayılarının 0,44-0,73 arasında değişmesi ve hiçbir maddenin madde-toplam puan korelasyon katsayısından dolayı çıkarılmaması nedeniyle maddelerin istenilen özelliği ölçebildiği düşünülmektedir.

Açıklayıcı faktör analizinde faktör yük değeri, binişiklik durumu ve ortak yük değeri yaygın olarak dikkate alınan üç ölçüt olarak kullanılmaktadır (Kartal ve Bardakçı, 2018). Binişiklik durumu, bir maddenin farklı iki faktördeki yük değerleri arasındaki farkın $< 0,10$ olması olarak tanımlanmakta ve bu durumda maddelerden birinin ölçekten çıkarılması önerilmektedir (Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada bilgi doğrultusunda 18 binişik maddenin çıkarılması, uygunluk göstermektedir. Faktör yük değeri, bir maddenin faktör ile ilişkisini açıklayan katsayı olarak tanımlanmaktadır. Bir madde için bu değer en az $> 0,50$ olması beklenirken, 0,30-0,59 arasında olması orta ve $> 0,60$ olması yüksek nitelikte olduğunu göstermektedir (Çokluk ve ark., 2012; Tabachnick ve Fidell, 2015; Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada 23 maddenin döndürülmemiş faktör yük değerlerinin 0,56-0,78 arasında değişmesi nedeniyle ilgili maddelerin orta-yüksek nitelikte olduğu belirlenmektedir. Döndürülmüş faktör yükleri ise 0,32-0,44 arasında kötü; 0,45-0,54 arasında normal; 0,55-0,62 arasında iyi; 0,63-0,70 arasında çok iyi; 0,70 ve üzeri mükemmel olarak nitelendirilmektedir (Kartal ve Bardakçı, 2018). Dolayısıyla 23 maddenin döndürülmüş faktör yük değerlerinin tüm alt boyutlarda iyi-mükemmel nitelikte olduğu belirlenmektedir. Bir maddenin diğer maddelerle paylaştığı varyans miktarı olarak tanımlanan ortak yük değerinin, 0,30-0,50 arasında olması önerilmektedir (Çokluk ve ark., 2012; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada 23 maddenin ortak yük değerlerinin 0,46-0,79 arasında değişmesi nedeniyle yeterli düzeyde olduğu düşünülmektedir.

Doğrulamalı faktör analizinde, açıklanan yapı uyum iyiliği istatistiklerinin yardımıyla doğrulanmaktadır (Çokluk ve ark., 2012; Kartal ve Bardakçı, 2018). Literatürde χ^2/sd oranının 5 ve altındaki değerleri, NFI, NNFI ve IFI'nin 0,90 ve üzerindeki değerleri, CFI'nin 0,95 ve üzerindeki değerleri, RMSEA'nın 0,08 ve altındaki değerleri, GFI ve AGFI'nin 0,85 ve üzerindeki değerleri, RMR'nin ve SRMR'nin 0,08 ve altındaki değerleri kabul edilebilir uyumu yansıtmaktadır. Aynı zamanda χ^2/sd oranının 3 ve altında, NFI, NNFI ve IFI'nin 0,95 ve üzerinde, CFI'nin 0,97 ve üzerinde, RMSEA'nın 0,05 ve altında, GFI ve AGFI'nin 0,90 ve üzerinde, RM-

Şekil 1: Geliştirilen doğrulayıcı faktör analizi modelleri

R²'nin ve SRMR'nin 0,05 ve altında olması mükemmel uyum gösterdiği şeklinde yorumlanmaktadır (Meydan ve Şeşen, 2015; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada geliştirilen üç model bağlamında χ^2 /sd oranı ile RMSEA, RMR ve SRMR değerlerinin düşme eğiliminde iken, NFI, NNFI, IFI, CFI, GFI, AGFI değerlerinin yükselme eğilimi göstermektedir. Literatür doğrultusunda 18 maddeden oluşan nihai modelin χ^2 /sd oranı, GFI, IFI ve SRMR bakımından mükemmel uyum, diğer uyum indeksleri bakımından kabul edilebilir uyum gösterdiği görülmektedir.

Yarıya bölme yönteminde, iki yarı arasındaki korelasyon katsayısının yüksek, anlamlı ve pozitif yönlü bulunması, ölçek bütünü'nün birbiri ile tutarlı olduğunu göstermektedir (Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018; Tavşancıl, 2018). Bu bilgi doğrultusunda dokuzar maddeden oluşan iki yarı arasında pozitif yönlü, güçlü ve çok ileri düzeyde anlamlı derecede ilişki olması, ölçek bütünü'nün birbiriyle tutarlı olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının en düşük 0,70 olması gerekmekte ve 0,81-1,00 arasında olması ise yüksek derecede güvenilir olduğu şeklinde yorumlanmaktadır (Aslan, 2018; Kartal ve Bardakçı, 2018). Araştırmada Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının 0,92 olarak bulunması ve alt boyutlarda 0,80-0,88 arasında değişmesi nedeniyle ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna varılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın tek bir hastanedeki yeni mezun hemşirelerle gerçekleştirilmesi, güvenilirlik analizlerinden ölçeğin zamana karşı değişmezlik özelliğinin ölçülmemesi, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinin aynı örneklem üzerinde gerçekleştirilmesi araş-

tırmanın sınırlılıklarıdır.

Sonuç

Araştırmanın sonuçları; Hemşirelikte Geçiş Şoku Ölçeği'nin ülkemizdeki yeni mezunların geçiş şoku düzeylerinin belirlenmesinde 18 madde ve üç alt boyuttan oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, daha geniş örneklem büyüklükleri ve farklı ülkelerdeki yeni mezunlar ile yeniden geçerlik ve güvenilirliğin değerlendirilmesinin ölçeğin gelişmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Etik Komite Onayı: Bu araştırma için İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (Tarih: 25.10.2017, Karar No:431).

Yazarların Katkı Düzeyleri: Çalışma Fikri (Konsepti) ve Tasarımı- MT, AY, Veri Toplama / Literatür Tarama- MT, Verilerin Analizi ve Yorumlanması – MT, AY; Makalenin Hazırlanması – MT, AY; Yayınlanacak Son Haline Onay Vermek – MT.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadıklarını açıklamışlardır.

Kaynaklar

- Al-Awaisi, H., Cooke, H., & Prymachuk, S. (2015). The experiences of newly graduated nurses during their first year of practice in the Sultanate of Oman- a case study. *International Journal of Nursing Studies*, 52(11), 1723-1734. doi:10.1016/j.ijnurstu.2015.06.009
- Aslan, Ş. (Ed.). (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Bektaş, H. (2017). *Açıklayıcı faktör analizi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Benner, P. (1982). From novice to expert. *American Journal of Nursing*, 82(3), 402-407.
- Blegen, M.A., Spector, N., Lynn, M.R., Barnsteiner, J., & Ulrich, B.T. (2017). Newly licensed RN retention: Hospital and nurse characteristics. *The Journal of Nursing Administration*, 47(10), 508-514. doi:10.1097/NNA.0000000000000523
- Boamah, S.A., & Laschinger, H.K.S. (2016). The influence of areas of worklife fit and work-life interference on burnout and turnover intentions among new graduate nurses. *Journal of Nursing Management*, 24(2), 164-174. Doi:10.1111/jonm.12318
- Boamah, S.A., Read, E.A., & Laschinger, H.K.S. (2017). Factors influencing new graduate nurse burnout development, job satisfaction and patient care quality: a time-lagged study. *Journal of Advanced Nursing*, 73(5), 1182-1195. doi:10.1111/jan.13215
- Cheng, C.Y., Tsai, H.M., Chang, C.H., & Liou, S.R. (2014). New graduate nurses' clinical competence, clinical stress and intention to leave: a longitudinal study in Taiwan. *The Scientific World Journal*, 2014, 748389. doi: 10.1155/2014/748389.
- Cheng, C.Y., Liou, S.R., Tsai, H.M., & Chang, C.H. (2015). Job stress and job satisfaction among new graduate nurses during the first year of employment in Taiwan. *International Journal of Nursing Practice*, 21(4), 410-418. doi:10.1111/ijn.12281
- Clipper, B., & Cherry, B. (2015). From transition shock to competent practice: Developing preceptors to support new nurse transition. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 46(10), 448-454. doi:10.3928/00220124-20150918-02.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- DeVellis, R.F. (2017). *Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar*. (T. Totan, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Duchscher, J.E. (2009). Transition shock: the initial stage of role adaptation for newly graduated registered nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 65(5), 1103-1113. doi:10.1111/j.1365-2648.2008.04898.x
- Hussein, R., Everett, B., Ramjan, L.M., Hu, W., & Salamonson, Y. (2017). New graduate nurses' experiences in a clinical specialty: a follow up study of newcomer perceptions of transitional support. *BMC Nursing*, 16, 42. doi:10.1186/s12912-017-0236-0
- Ikematsu, Y., Egawa, K., & Endo, M. (2019). Prevalence and retention status of new graduate nurses with special support needs in Japan. *Nurse Education in Practice*, 36, 28-33. doi:10.1016/j.nepr.2019.02.007.
- Karakoç, F.Y., ve Dönmez, L. (2014). Ölçek geliştirme çalışmalarında temel ilkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 40, 39-49. doi:10.25282/te.228738
- Kartal, M., ve Bardakçı, S. (2018). *SPSS ve AMOS uygulamalı örneklerle güvenirlik ve geçerlik analizleri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Kenny, P., Reeve, R., & Hall, J. (2016). Satisfaction with nursing education, job satisfaction, and work intentions of new graduate nurses. *Nurse Education Today*, 36, 230-235. doi:10.1016/j.nedt.2015.10.023
- Kim, E. Y., & Yeo, J. H. (2019). Effects of pre-graduation characteristics and working environments on transition shock of newly graduated nurses: A longitudinal study. *Nurse Education Today*, 78, 32-36. doi:10.1016/j.nedt.2019.04.002
- Kramer, M. (1974). *Reality shock: Why nurses leave nursing*. St. Louis: Mosby Elsevier.
- Labrague, L. J., & De Los Santos, J. (2020). Transition shock and newly graduated nurses' job outcomes and select patient outcomes: A cross-sectional study. *Journal of Nursing Management*, 28(5), 1070-1079. doi:10.1111/jonm.13033
- Laschinger, H.K.S., Wong, C., Read, E., Cummings, C., Leiter, M., Macphee, M., ... Wood, K. (2019). Predictors of new graduate nurses health over first years of practice. *Nursing Open* 6(2), 245-259. doi:10.1002/nop.2.231
- Lea, J. & Cruickshank, M. (2015). The support needs of new graduate nurses making the transition to rural nursing practice in Australia. *Journal of Clinical Nursing*, 24(7-8), 948-960. doi:10.1111/jocn.12720
- Lee, E. (2019). Why newly graduated nurses in South Korea leave their first job in a short time? A survival analysis. *Human Resources for Health*, 17 (1): 61. doi:10.1186/s12960-019-0397-x
- Meydan, C.H., ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ortiz, J. (2016). New graduate nurses' experiences about lack of confidence. *Nurse Education in Practice* 19, 19-24. doi:10.1016/j.nepr.2016.04.001
- Parker, V., Giles, M., Lantry, G., & McMillan, M. (2014). New graduate nurses' experiences in their first year of practice. *Nurse Education Today*, 34(1), 150-156. doi:10.1016/j.nedt.2012.07.003.
- Rudman, A., Gustavsson, P., & Hultell, D. (2014). A prospective study of nurses' intentions to leave the profession during their first five years of practice in Sweden. *International Journal of Nursing Studies*, 51(4), 612-624. doi:10.1016/j.ijnurstu.2013.09.012
- Sönmez, B., & Yıldırım, A. (2016). Difficulties experienced by newly-graduated nurses in Turkey: a qualitative study of first six months of employment. *Journal of Nursing Education and Practice*, 6(1), 104-110. doi:10.540/jnep.v6n1p104
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (M. Baloğlu, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Taştan, S., Ünver, V., & Hatipoğlu, S. (2013). An analysis of the factors affecting the transition period to professional roles for newly graduated nurses in Turkey. *International Nursing Review*, 60(3), 405-412. doi: 10.1111/inr.12026
- Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Theisen, J.L., & Sandau, K.E. (2013). Competency of new graduate nurses: a review of their weaknesses and strategies for success. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 44(9), 406-414. doi:10.3928/00220124-20130617-38
- Walker, A., Costa, B.M., Foster, A.M., & de Bruin, R.I. (2017). Transition and integration experiences of Australian graduate nurses: qualitative systematic review. *Collegian*, 24(5), 505-512. doi:10.1016/j.colegn.2016.10.004
- World Health Organization (WHO). (2020). State of the World's Nursing Report. Retrieved from (30.01.2021): <https://www.who.int/publications/i/item/9789240003279>
- Zamanzadeh, V., Roshangar, F., Fathi-Azar, E., Valizadeh, L., & Kirkwood, J. (2014). Experiences of newly graduated nurses on strategies of gaining self-confidence during their initial work: a qualitative study. *The Journal of Nursing Research*, 22(4), 283-291. doi:10.1097/jnr.0000000000000050
- Zhang, Y., Wu, J., Fang, Z., Zhang, Y., & Wong, F.K. (2017). Newly graduated nurses' intention to leave in their first year of practice in Shanghai: A longitudinal study. *Nursing Outlook*, 65(2), 202-11. doi:10.1016/j.outlook.2016.10.007